

CADRUL CURRICULAR AL AUTOEDUCAȚIEI ELEVULUI DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ

Natalia POPA, dr., lector

Summary

The results of the primary curriculum analysis demonstrate the presence of a curriculum framework for self-education skills in primary school pupils built from two mutually conditioned outlook - disciplinary and transdisciplinary - and cemented by developing self-assessment skills in the context of the EDC paradigm.

Literatura de specialitate consemnează diferite accepțiuni date noțiunii de autoeducație. Termenul vine de la grecescul „*autos*” = sine însuși și latinescul „*educatio*” = educație, însemnând „*educație prin sine însuși*”. Autoeducația este un proces complex și nu înseamnă independență absolută față de acțiunea factorilor educativi și nici acțiunea spontană, anarhică a individului. Aceasta se bazează pe legătura indisolubilă, organică și creatoare între educat și educator [8].

Autoeducația ca fenomen social constă într-un act/ activitate de autoformare, perfecționare și autodezvoltare a omului. În contextul științelor educației se evidențiază funcția centrală a autoeducației ce constă în transformarea obiectului educației în subiect al acesteia printr-un proces care include valorificarea unui ansamblu de acțiuni pedagogice, concepute și desfășurate prin prisma educației permanente la nivel de autoproiectare, autorealizare a unei educații pentru sine, autoformare individualizată, autoformare metacognitivă, autoformare continuă, adaptată la specificul fiecărei vârste [1, 2, 3 etc.].

Autoeducația înseamnă autodeclanșarea acțiunii de învățare/educare. Aceasta este o acțiune a individului asupra lui însuși, astfel încât autoeducația dobândește următoarele note definitorii: este conștientă, sistematică, planificată, orientată spre scop, este profund motivată [2, 4, 5]. Autoeducația poate fi definită

ca fiind acea modalitate de realizare a educației de sine în care cerințele externe nu mai acționează ca factori constrângători, ca forțe străine de aspirațiile și interesele proprii. Prin autoeducație are loc trecerea din imperiul necesității, în imperiul libertății, iar autoeducația devine necesitate înțeleasă [9]. Putem considera autoeducația ca reflectare a acelei etape în dezvoltarea personalității când cerințele externe sunt interiorizate și transformate în cerințe proprii, devenind mobiluri și cerințe interne/intrinseci.

Autoeducația se definește ca fiind activitatea conștientă, complexă și intenționată a ființei umane desfășurată în scopul desăvârșirii proprii personalități. Autoeducația vizează toate aspectele dezvoltării personalității, cele intelectuale, morale, psihofizice/corporale, religioase, estetice, spirituale, profesionale etc. Din această perspectivă, subiectul uman, eliberat de orice dependență sau constrângere acțională, își stabilește, implicit și/sau explicit, propriile scopuri și obiective educaționale și își mobilizează adecvat resursele în vederea valorificării maxime a informațiilor disponibile pentru atingerea finalităților și dezideratelor propuse. Astfel, persoana devine actor al propriei formări, adică din obiect se transformă în subiect [2, 4, 7].

Conform studiului și analizei cercetărilor realizate în psihopedagogie (Рувинский Л.И., Кочетов А.И., Бодалев А.А., Петровский А.В., Comănescu I., Barna A., Salade D., Andrițchi V. etc.), am stabilit că un proces de autoeducație autentică intenționată presupune angajarea următoarelor grupuri de competențe generale de autoeducație: competențe de *autocunoaștere*; competențe de *autoproiectare*; competențe de *autoorganizare*; competențe de *autorealizare*; competențe de *autoevaluare*; competențe de *autostimulare*, necesare pe tot parcursul procesului de autoeducație.

Având un caracter general, aceste grupuri de competențe de autoeducație sunt vizate, într-un mod mai mult sau mai puțin explicit, prin finalitățile educației, care sunt stabilite prin politici educaționale

și se concretizează la nivelul primar de învățământ prin sistemul de competențe ale Curriculumului pentru învățământul primar.

A. Competențele transdisciplinare, situate la nivelul superior al ierarhiei curriculare a finalităților învățământului primar, sunt circumscrise de *Profilul absolventului*, care „proiectează idealul educațional pe primul nivel al sistemului de învățământ” [6, p. 12]. Analizând Profilul absolventului claselor primare, conform structurii pe patru atribute generice ale viitorilor cetățeni, constatăm că acestea includ în sine elemente care contribuie la dezvoltarea competențelor de autoeducație (tabelul 1).

Tabelul 1. Cadrul transdisciplinar al autoeducației elevului de vârstă școlară mică la nivelul Profilului absolventului claselor primare

Atributul generic	Competențe transdisciplinare aferente autoeducației
Persoanele cu încredere în propriile forțe	își cunosc și apreciază punctele forte și domeniile care necesită dezvoltare; știu să pună întrebări pentru a înțelege mai bine o informație, pentru a-și forma o opinie; iau decizii, solicitând opinii și sfaturi.
Persoanele deschise către învățarea pe parcursul întregii vieți	manifestă curiozitate pentru a afla lucruri noi; își exprimă opinia cu privire la modalitățile de învățare la care sunt expuși; cunosc domeniile în care au nevoie de sprijin în procesul de învățare; solicită sprijinul necesar; manifestă atenție și interes pentru opiniile altor persoane; participă activ la activitățile de învățare formală și nonformală oferite; manifestă atenție și concentrare în procesul de învățare.
Persoanele active, proactive, productive, creative și inovatoare	identifică probleme legate de viața cotidiană și învățare; solicită și oferă ajutor la rezolvarea acestora; manifestă curiozitate pentru activități inovative.
Persoanele angajate civic și responsabile	observă probleme cotidiene cu care se confruntă familiile lor, vecinii, colegii de clasă; manifestă interes și respect pentru valorile și opiniile altor persoane.

B. Competențe specifice disciplinelor școlare – derivă din competențele transdisciplinare și competențele-cheie/ transversale și sunt formulate în noul Curriculum pentru învățământul primar, evidențiind valorile și atitudinile specifice, formate predominant la disciplină, în concordanță cu profilul absolventului claselor primare. Astfel, prin aceste valori și atitudini specifice, competențele specifice disciplinelor relevă și aspecte de autoeducație (tabelul 2).

Tabelul 2. Cadrul disciplinar al autoeducației elevului de vârstă școlară mică la nivelul Competențelor specifice disciplinelor

Disciplina	Valori și atitudini specifice disciplinei, care sunt aferente autoeducației
Limba și literatura română	tendințe de autocontrol, tendințe de conduită autonomă, interes și preferințe pentru lectură
Matematică	curiozitate și creativitate în integrarea achizițiilor matematice cu cele din alte domenii
Științe	curiozitate și interes în valorificarea metodelor și instrumentelor specifice de colectare și organizare a rezultatelor
Istorie	interes și atitudine pozitivă pentru cunoașterea lumii și a sinelui prin istorie
Educația moral-spirituală	tendință spre virtuți moral-spirituale
Educația muzicală	interes pentru cunoașterea sinelui și a lumii prin arte
Educația plastică	interes pentru creativitate și gust estetic în exprimarea sinelui
Educația tehnologică	curiozitate și interes pentru inovații
Educația fizică	interes pentru cunoașterea și dezvoltarea propriului organism, practicarea unui mod sănătos de viață
Dezvoltarea personală	încredere în forțele proprii și atitudine pozitivă, atitudine pozitivă față de dezvoltarea personală și învățare ca muncă de bază a elevului

C. Unitățile de competențe – sunt structurate și dezvoltate la fiecare disciplină pentru fiecare dintre clasele I-IV, pe parcursul unei unități de învățare/unui an școlar. Fiind „constituente ale competențelor specifice”, „etape/ pietre de temelie în achiziționarea/construirea acestora” [6, p. 13], unitățile de competențe își aduc, la rândul său, aportul în autoeducația elevilor. În tabelul 3 exemplificăm pentru disciplina „Dezvoltarea personală”, aria curriculară „Consiliere și dezvoltarea personală”.

Tabelul 3. Un cadru intradisciplinar al autoeducației elevului de vârstă școlară mică la nivelul unităților de competențe.
Disciplina „Dezvoltarea personală”

Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Disciplina „Dezvoltarea personală”			
<p>1.2. Descrierea unicității proprii și a celorlalți în contextul statutului de elev.</p> <p>2.3. Adaptarea comportamentului la situații reale din viață.</p> <p>4.2. Clasificarea dorințelor și necesităților din perspectiva utilizării eficiente a resurselor proprii.</p>	<p>1.1. Identificarea asemănarilor și deosebirilor între sine și ceilalți în bază de criterii simple.</p> <p>1.2. Corelarea drepturilor și a responsabilităților elevilor în contexte școlare și cotidiene.</p> <p>2.2. Relaționarea în contexte variate cu semenii de ambele genuri.</p> <p>2.3. Demonstrarea atitudinii grijului față de lucrurile personale și a celorlalți în</p>	<p>1.2. Delimitarea spațiului personal în raport de semenii și adulții.</p> <p>2.1. Identificarea posibilităților de depășire a greșelilor, prin apel la persoanele de încredere.</p> <p>2.3. Estimarea posibilităților de învățare de la cei din jur și de informare în baza modelelor din comunitate.</p> <p>4.1. Identificarea punctelor forte personale și ale aspectelor ce necesită dezvoltare.</p> <p>4.2. Aprecierea valorii muncii personale și a celorlalți.</p>	<p>1.1. Identificarea priorităților în dezvoltarea personală, raportate la potențialul și limitele personale.</p> <p>2.3. Aprecierea importanței respectului față de sine și cei din jur, demnității, onestității, bunelor maniere.</p> <p>4.2. Analiza disciplinelor de studii din perspectiva profesiilor preferate.</p>

	mediul familial și școlar. 4.2. Estimarea corectă a resurselor personale pentru satisfacerea necesităților. 4.3. Luarea deciziilor de implicare în activități cotidiene care contribuie la dezvoltarea propriului potențial.		
--	--	--	--

Competențele de autoevaluare menționate mai sus, ca un grup de competențe generale de autoeducație, se reliefează în Curriculumul pentru învățământul primar în contextul noii paradigme a evaluării – evaluarea criterială prin descriptori (ECD). Prezentul curriculum promovează orientarea demersului evaluativ către stimularea autorefecției, autocontrolului și autoreglării. În acest context se accentuează importanța autoevaluării ca metodă complementară de evaluare, dar și formarea capacității de autoevaluare la elevi [6, p. 205-206].

Rezultatele analizei Curriculumului primar sintetizate în acest articol dovedesc prezența unui *cadru curricular al formării competențelor de autoeducație la elevii claselor primare* construit din două perspective reciproc condiționate – disciplinară și transdisciplinară – și cimentat prin dezvoltarea competențelor de autoevaluare în contextul paradigmei ECD.

Bibliografie

1. Andrițchi, V., Formarea capacităților de autoeducație a personalității la diferite etape de vârstă, în: Didactica Pro..., revistă de teorie și practică educațională, nr. 1-2 (42), 2007, pp. 22-27.
2. Barnap A.p Autoeducația: Probleme teoretice și metodologice, EDP, București, 1995.
3. Barna, A., În puterea noastră autoeducația: Tinerete, autoeducație, responsabilitate, Editura Albatros, București, 1989.
4. Comănescu, I., Autoeducația – azi și mâine, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 1996.
5. Comănescu, I., Reconsiderări necesare în problematica educației morale, în: Revista de pedagogie, 1991, nr. 6; 7; 8.
6. Curriculum național: Învățământ primar, Lyceum, Chișinău, 2018.
7. Stanciu, I., Autoeducația în lumea contemporană, în: Revista de pedagogie, București, 1993, nr. 8(12), pp. 3-6.
8. Toma, S., Autoeducația. Sens și devenire, E.D.P., București, 1983.
9. <http://www.rasfoiesc.com/educatie/didactica/Autoeducatia79.php>

OBSERVAREA CA METODĂ ESENȚIALĂ ÎN FORMAREA COMPETENȚEI DE RECEPTARE A MESAJERLOR VIZUALE ȘI ARTISTICO-PLASTICE ÎN CLASELE PRIMARE

Ala VITCOVSCHII, dr., conf. univ.

Summary

In 21st century, children are exposed to a variety of information and influences, most of them on visual ways. According to new conceptions, the Arts are meant to be realised to orient for perception and evaluation of environment and the domain of arts. In this way, the pupils of primary school will develop the visual arts competences which will allow observing the environment.

This article describes the observation such an exploratory method of environment, which offers possibilities of sensorial representation about qualities of objects and natural phenomenon.

Rolul Educației plastice în dezvoltarea tinerei generații nu poate fi supraevaluat, doar prin experiențe pozitive de învățare prin artă, micii elevi își dezvoltă competențele vizuale, care le vor permite